

Følg hjertet - og fornuften!

2022-01-31

© Bergensavisen

All articles are protected by the copyright Act. Articles may not be distributed outside the organization without the approval of Retriever or the individual publisher.

Post: BA-debatt, postboks 824 Sentrum, 5807 Bergen **E-post:** debatt@ba.no

DEBATT

Følg hjertet - og fornuften!

Følg hjertet, men også litt fornuften. Sjekk hvor du får lære plass. Det er rådet Hans Martin Moxnes gir de unge som nå skal bestemme seg for valg av videregående opplæring.

INNLEGG

Hans Martin Moxnes
Direktør i Entreprenørforeningen - Bygg og Anlegg (EBA), Vestenfjelske avdeling

På arbeidsplassen.no (NAV) ble det lyst ut over 600 ledige stillinger hver eneste dag i desember, inklusive søndager og helligdager i julen. Norsk økonomi tar seg kraftig opp, pandemien er tydelig på hell. Behovet for hoder og hender i så vel det offentlige som i privat sektor er enormt. Dette er godt nytt, ikke bare for de som fortsatt står uten jobb, men også for de som om noen år skal inn på arbeidsmarkedet.

■ Innen 1. mars må ca. 60.000 ungdommer i Norge ha levert sine søknader for videregående opplæring. For mange er valget mellom studiespesialisering eller yrkesfag enkelt, mens andre vil være i tvil. At andelen som velger yrkesfag har økt de senere årene, har flere forklaringer. Næringslivet er blitt flinkere til å kommunisere sine behov og de mulighetene en yrkesutdanning innebærer, og myndighetene har fulgt opp med å gi relevante og gode tilbud.

■ I Vestland opplever vi som organisierer store og mellomstore entreprenørbedrifter at fylkeskommunen er lydhør når vi gir våre innspill om hvor og hva som bør prioriteres av utdanning i våre fag. Da TAF-linjen for bygg og anlegg på Knarvik vgs for vel ett år siden stod i fare å bli nedlagt, ble det utvist godt politisk håndverk for å avverge dette. Ikke minst ble det vektlagt at denne fire-årige utdannelsen har stor betydning for rekruttering av jenter til bygg og anlegg.

■ En yrkesutdanning er for de fleste delt mellom teoretisk undervisning på skole og deretter praktisk opplæring i en bedrift. Problemet oppstår dersom elev-

TRENGER FAGFOLK: Byggeplassene rundt om i hele landet har behov for arbeidsfolk. Mulighetene for lærlingeplass i bygg- og anleggsfagene er svært store vest for Langfjellene, skriver spaltisten. FOTO: NTB

en etter endt skolegang ikke har en bedrift å gå til. Hvis du ikke får lære plass, kan slitet på skolebenken lett oppleves som bortkastet. For noen utdanningsveier er det dessverre fortsatt slik. Derfor er det lurt i å undersøke mulighetene for lære plass, før man bestemmer seg for utdanning.

■ Myndighetene har både nasjonalt og i kommunene tatt grep for å øke tallet på læreplasser. For offentlige byggeprosjekter stilles det for eksempel krav i anbudsforespørselene om at en del av arbeidet, 10 - 15 prosent, skal utføres av lærlinger. Dermed blir bedrifter som ikke har tatt inn lærlinger utelukket fra å delta i konkurranser om å bygge sykehjem, skoler, kulturhus osv. Satsing på lærlinger inngår som en viktig del av den nye «Norges-modellen» regjeringen har lansert for å styrke det orga-

niser og seriøse arbeidslivet, spesielt med fokus på bransjene renhold og bygg og anlegg.

■ Også innen bygg og anlegg kan mangel på læreplasser være et problem, spesielt i det sentrale Østlands-området. Situasjonen vest for Langfjellene er helt motsatt. Hos oss er mangel på lærlinger den store utfordringen - bedriftene får ikke mange nok! Dette til tross for en formidabel vekst i lerekontrakter. Opplæringskontoret Byggopp Vestland, som administreres av EBA Vestenfjelske, har eksempelvis mer enn doblet tallet på lærlinger siden 2010. Også de andre opplæringskontorene for byggenæringen i vest jobber godt. Bedriftene ser at de ressursene de setter inn for å utdanne dyktige fagarbeidere er vel anvendt. Når de fra opplæringskontoret også får støtte fra et kompetent apparat som bidrar med kursing

og oppfølging av lærlingene, blir resultatene gode - både for bedriften og for den som skal ta sitt fagbrev.

■ For ytterligere å understreke bedriftenes vilje og ønske om å ta inn lærlinger utstedte EBA Vestenfjelske i 2020 en garanti om lære plass i medlemsbedriftene til alle i Vestland som innen 2023 fullfører videregående opplæring i betongfaget. Det er en garanti det ikke har vært noe problem å innfri. Garantien vil med stor sikkerhet bli forlenget, og kanskje også utvidet til å gjelde flere byggfag. Utsiktene for byggenæringen er gode, og behovet for faglært arbeidskraft stort.

■ Så tenker kanskje noen at byggebransjen like gjerne kan importere utenlandsk arbeidskraft som å utdanne egne lærlinger. Ja, polakker og andre uten-

landere har gjort og gjør fortsatt en viktig jobb i næringen. Men allerede før pandemien var det mange av disse som reiste sin vei, fordi arbeidsmarkedet i hjemlandene er blitt bedre. Lønnsforskjellene mellom Norge og landene vi henter arbeidskraft fra, er kraftig redusert de siste syv - åtte årene. Dessuten har kroneverdien svekket seg med rundt 20 prosent.

■ Både bygg og anlegg og andre bransjer, ikke minst helsesektoren, kan derfor ikke lenger regne med arbeidsøkende fra utlandet som en utømmelig reserve. Vi må bli enda flinkere til å utdanne våre egne for å få dekket behovet for kompetanse og arbeidskraft. Til de unge som nå grubler på «hva jeg skal bli når jeg blir stor», kan vi bare ønske lykke til med valget. Følg hjertet, men også litt fornuften. Sjekk hvor du kan regne med lære plass.